

Commissie
van Toezicht
Tongeren

JAARVERSLAG
COMMISSIE VAN TOEZICHT
BIJ DE GEVANGENIS TE TONGEREN

JAAR 2020

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht
van Tongeren
Jaar 2020: van 01.01.2020 tot 31.12. 2020

I. De Commissie van Toezicht

Werkzaam vanaf 1 september 2019 in de P.I Tongeren

A. Samenstelling

- Bastiné Daniel: secretaris.
  - Bellen Johan
  - Bijnens Aleide
  - De Keersmaecker Raphaël
  - Haeseldonckx Stijn
  - Peeters Kristel
  - Peters Cécile
  - Schelfhaut Lily, ondervoorzitter
  - Van Coppenolle Ingrid, voorzitter
  - Van Mol Julie
-
- De heer Reenaers Jean, ondervoorzitter, nam ontslag uit de CvT Tongeren in april 2020
  - Mevrouw Ingrid VAN COPPENOLLE werd bij beslissing van de Raad van de CTRG dd.18.06.2020 benoemd als lid van de Commissie van Toezicht Tongeren en zetelt als voorzitter.
  - Mevrouw Lily SCHELFAUT nam in mei 2020 ontslag als voorzitter van de CvT Tongeren en werd bij beslissing van de Raad dd. 18.06.2020 aangewezen als ondervoorzitter.

B. Functioneren

- Wekelijks bezoekt de maandcommissaris de instelling. Bij het bezoek wordt getracht een gesprek te voeren met de gevangenen die in de voorbije week werden overgebracht naar de PI Tongeren. De maandcommissaris neemt kennis van de inhoud van de brievenbus van de CvT , heeft een gesprek met de gevangenen die hierom verzochten en gaat in het algemeen na of de gevangenen behoorlijk worden ondergebracht, de normen voor hygiëne, voeding, ontspanning en religie worden nageleefd en behandelt in voorkomend geval de klachten van de gevangenen.
- Maandelijks vergadert de Commissie volgens een agenda die de week voor de vergadering aan de leden wordt meegedeeld. Op de vergadering wordt o.m. het verslag van de maandcommissaris door deze persoon toegelicht en worden eventuele

problemen besproken. Tevens wordt aan de leden de inhoud van de communicatie met het CRTG meegedeeld en in voorkomend geval advies gevraagd.

- Maandelijks vergadert de voorzitter met de directeur van de PI over de opmerkingen, geformuleerd door de maandcommissaris en de leden van de commissie. Van deze vergadering wordt een verslag opgesteld en besproken op de maandelijks vergadering van de commissie.
- Mevr. L. VANDIKKELEN trad op 1 oktober 2020 in dienst als directeur in de P.I. Tongeren.
- In het vierde kwartaal 2020 werd het personeelbestand uitgebreid met het oog op een volledige bezetting van de P.I. in de loop van het jaar 2021.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen / Bemiddeling

Door de gemiddelde doorlooptijd van de gedetineerden -3 maanden- en de grote verscheidenheid aan nationaliteiten en talen, zijn de verzoeken van de gedetineerden eerder beperkt.

Op elk schriftelijk verzoek gedeponereerd in de brievenbus van de CvT wordt gereageerd en de betrokkenen wordt uitgenodigd voor een gesprek.

Op eigen initiatief worden door de commissieleden gesprekken gevoerd met elke nieuw aangekomen gedetineerde, indien deze persoon het wenst. Deze gesprekken tonen aan dat vrij algemeen er geen klachten worden geformuleerd m.b.t. de opvang, de huisvesting en de behandeling van de gedetineerden. Evenwel werd er een klacht van racisme geformuleerd doch deze klacht werd niet onderzocht omdat de gedetineerde de instelling inmiddels had verlaten.

Er wordt vastgesteld dat de afstand tussen de directie en de gedetineerde minimaal is; ook mondelinge vragen en/of verzoeken worden beantwoord en geven doorgaans geen aanleiding tot enige klacht.

In de loop van dit jaar werd geen bemiddeling opgestart omdat hiertoe geen nood bestond.

D. De Commissie in cijfers

- a. Aantal maandelijks vergaderingen : 10 – tijdens de Lockdown werden 2 vergaderingen geannuleerd (april en mei 2020).*
- b. Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijks vergaderingen:*
  - ii. – vergadering van 08.01.2020: voltallige aanwezigheid (10 leden)*
  - iii. – vergadering van 12.02.2020: 9 aanwezigen – 1 verontschuldiging*
  - iv. – vergadering van 11 maart 2020: voltallige aanwezigheid (10 leden)*
  - v. – vergadering van 10.06.2020: 8 aanwezigen – 2 verontschuldigungen*
  - vi. – vergadering van 08.07.2020: 9 aanwezigen – 1 verontschuldiging*
  - vii. – vergadering van 27.08.2020: 8 aanwezigen – 1 verontschuldiging*
  - viii. – vergadering van 09.09.2020: voltallige aanwezigheid*

- ix. – vergadering van 14.10.2020: 9 aanwezigen – 1 verontschuldiging*
- x. – vergadering van 18.11.2020: 7 aanwezigen – 3 verontschuldiging*
- xi. – vergadering van 09.12.2020: voltallige aanwezigheid*

E. Aantal bezoeken in de penitentiaire instelling:

Januari 2020: 2
Februari 2020: 3
Maart 2020: 0
April 2020: 0 - ingevolge de coronapandemie
Mei 2020: 0 – ingevolge de coronapandemie
Juni 2020: 3
Juli 2020: 5
Augustus 2020: 4
September 2020: 5
Oktober 2020: 3
November 2020: 5
December 2020: 4

II. De penitentiaire inrichting – Gevangenis van Tongeren

A. Werking

In de gevangenis van Tongeren verblijven gemiddeld 25 gedetineerden van buitenlandse origine die hun vrijheid berovende straf uitzitten met het oog op een verplichte overbrenging naar hun land van herkomst.

Op 31/08/2020 kwam er aan het co-housingproject tussen Vlaanderen en de Federale Overheid definitief een einde.

De Federale Overheid Justitie, meer bepaald DG EPI, nam het roer terug volledig in handen waardoor er in de gevangenis meer ruimte vrijkwam voor huisvesting en activiteiten specifiek voor deze doelgroep.

Op het ogenblik van de redactie van dit verslag (maart 2021) werd de gedetineerdenpopulatie uitgebreid naar 50 à 55 gedetineerden.

B. Opmerkelijke gebeurtenissen / belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

De cellen gelijkvloers werden in de loop van de maanden september en oktober 2020 ontruimd door de Vlaamse Gemeenschap. De vrij gekomen ruimte zal in de loop van de maand maart 2021 worden ingenomen door de FOD Justitie waardoor het contingent gevangenen zal verdubbelen.

Mevrouw Leen VANDIKKELEN werd aangewezen als directeur.

Het personeelbestand werd uitgebreid.

III. Het toezicht

Er bestaat een maandelijks contact tussen de directeur en de commissievoorzitter. Tijdens deze gesprekken worden de verzoeken van de gedetineerden besproken en zo nodig opgevolgd.

Er zijn voornamelijk opmerkingen m.b.t. de voeding, de afwezigheid van arbeid, het ontbreken van een bal tijdens de wandelingen, mankementen aan de infrastructuur.

Voor wat betreft de voeding dient te worden vastgesteld dat telkens twee menu's worden voorzien, al naargelang de religieuze ingesteldheid van de gedetineerde. In de loop van de late namiddag wordt het eten rond gedeeld dat door de gedetineerde dient te worden opgewarmd in de oven in de cel. Tijdens deze ronde wordt eveneens het ontbijt bedeed. In de voormiddag wordt het middagmaal rond bedeed dat meestal bestaat uit een koude maaltijd. De maaltijden zijn voldoende maar worden door sommigen ervaren als smakeloos en te weinig variatie.

In de maand december werd een cipier belast met de samenstelling van het menu dat elke 6 weken wordt gewijzigd. Sedert deze maand, zijn de klachten minimaal.

Tijdens de wandelingen wordt doorgaans een bal ter beschikking gesteld van de gedetineerden. Indien deze bal over de muur wordt geschopt, dan dient gewacht te worden op de aanschaf van een nieuwe bal; deze aankoop gebeurt doorgaans redelijk snel.

De mankementen aan de infrastructuur – een defecte telefoon – worden verholpen van zodra een nieuw en/of hersteld apparaat ter beschikking is.

Er werden twee pogingen zelfmoord vastgesteld; de betrokkenen werden over geplaatst naar een andere gevangenis.

Dr. R. De Keersmaecker werd tweemaal verzocht het medisch dossier van een gevangene in te kijken.

In al deze gevallen werd adequaat gehandeld.

In de loop van de maanden juli en augustus werden een tweetal klachten van racistische behandeling geuit. Deze klachten werden met de directeur besproken met verzoek de kwetsieve cipier over zijn gedrag te onderhouden met verzoek dergelijke handelingen in de toekomst niet meer te stellen. Verondersteld mag worden dat de gesprekken tussen de directeur en de betrokken cipier een gunstig gevolg hebben gesorteerd vermits in de daarop volgende maanden geen klachten meer ter kennis werden gebracht aan de maandcommissaris en/of de commissielieden.

Het gebrek aan degelijke anderstalige lectuur werd herhaaldelijk besproken met de directeur evenals het gebrek aan culturele en andere activiteiten. Dit gemis werd door de directeur onderkend doch door de beperkte periode waarin zij haar opdracht heeft uitgevoerd, was het quasi onmogelijk om hierop gepast te reageren.

In hoofde van de commissieleden bestaat een grote bezorgdheid omtrent de lichamelijke gezondheid van de gedetineerden. Door de gedetineerden werd herhaaldelijk gewezen op

een gebrek aan degelijke medische verzorging en opvolging. De door de bevoegde diensten aangestelde geneesheer laat zich begeleiden door een verpleegkundige, die de triage doet en niet bevoegd is om adequate geneesmiddelen voor te schrijven en/of toe te dienen.

Er werd zelfs gebruik gemaakt van niet adequate onderzoeksmiddelen bij het preventief opsporen van corona.

Er dient te worden vastgesteld dat de richtlijnen m.b.t. de coronamaatregelen werden opgevolgd. De CvT ontving geen klachten m.b.t. het verbieden van bezoek of van het niet opvolgen van de richtlijnen terzake.

IV. Advies en informatie voor de CTRG

Een behoorlijke geneeskundige verzorging is noodzakelijk evenals een ruimere aanwezigheid van PSD.

Er dient te worden voorzien in ruimer aanbod 'arbeid', zodat aan elke gedetineerde, die daartoe verzoekt, een werkplaats kan worden toegewezen.

Door de doelgroep van gedetineerden in de P.I. Tongeren zijn er praktisch geen verzoeken tot bezoek; een situatie waardoor de regels i.v.m. corona niet relevant zijn.

Elke gedetineerde wordt bij aankomst onderzocht op de aanwezigheid van corona en wordt in isolatie gesteld totdat uitsluitsel wordt gegeven omtrent de uitslag van de test.

De commissie blijft haar bezorgdheid uitdrukken met betrekking tot een behoorlijke informatie door de diensten van DVZ. Meermaals werd vastgesteld dat de gedetineerden onzeker zijn over hun toestand na de beëindiging van de detentie.

V. Conclusie(s)

De permanente aanwezigheid van mevrouw Leen VANDIKKELEN, directeur in de P.I., heeft ongetwijfeld een positieve weerslag op de werking van deze instelling. Vastgesteld wordt dat de cipers zich thans betrokken voelen in het beleid, dat wordt gekenmerkt door een open karakter en een grote toegankelijkheid. De betrokken partijen behandelen elkaar met wederzijds respect.

De directeur onderkent de verzoeken van de gedetineerden m.b.t. het uitbouwen van een bibliotheek, een uitbreiding van de wandelingen en aan deze situatie zal in de loop van het jaar 2021 een oplossing worden geboden.

De werking en de mogelijkheden van de inrichting werden onder haar toezicht volledig opnieuw onder de loep genomen. Er werd meteen werk gemaakt van de uitbouw van een bibliotheek (in samenwerking met Cellmade en de lokale kringloopwinkel), de dagindeling werd herbekeken en er werden gesprekken opgestart met dhr. Vanherk, beleidsmedewerker van de Vlaamse Overheid en verantwoordelijk voor de Hulp-en dienstverlening in de gevangenis.

Alhoewel de taalbarrière vaak een struikelblok vormt, geven de gedetineerden aan dat ze in de gevangenis van Tongeren een rust ervaren die in geen enkele andere inrichting aanwezig zou zijn.

Een volledige ingebruikname van de inrichting zal automatisch resulteren in meer mogelijkheden tot het uitvoeren van gevangenisarbeid. Ook dat is een zinvolle dagbesteding en geeft op zich weer meer perspectief voor de gedetineerden voor de aankoop van bijvoorbeeld extra belwaarde om het contact met de buitenwereld zo ruim mogelijk te onderhouden.

De gedetineerden kunnen steeds telefonisch contact onderhouden met hun familie in het buitenland en er wordt zelfs één skype moment per week voorzien.

Tenslotte vormt de aanwezigheid van mevr. Silke DREESSEN, coördinatrice, een niet te onderschatten meerwaarde. Haar voortdurende bereikbaarheid is een plus punt in de communicatie met het CTRG.

VI. Addendum: Functie van de leden van de commissie

- Daniel Bastiné: ambtenaar FOD Justitie
- Bellen Johan : gepensioneerd ambtenaar
- Bijmens Aleide : Lector PXL
- De Keersmaecker Raphaël : arts
- Haeseldonckx Stijn : ambtenaar Vlaamse Overheid
- Peeters Kristel : beleidsmedewerker O.C.S St.-Ferdinand
- Peters Cécile : maatschappelijk assistent
- Schelfhaut Lily: sociaal wetenschapper / scw'er
- Van Coppenolle Ingrid: emeritus –ondervoorzitter en rechter in de familie- en jeugdrechtbank in de rechtbank van eerste aanleg Limburg,
- Van Mol Julie : jurist FOD Financiën

Commissie van Toezicht van Tongeren

Wegens de specifieke doelgroep van de gevangenis in Tongeren is bezoek eerder beperkt.

Tijdens de afgelopen periode werden twee bezoeken gecanceld omdat de Spaanse echtgenote voorafgaandelijk aan het bezoek geen 14 dagen in quarantaine wenste te gaan.

Toen een gevangene vernam dat er geen knuffelmoment was toegelaten met zijn minderjarige Zweedse zoon, heeft deze gevangene aangegeven niet verder aan te dringen op een bezoek.

Eén van de maandcommissarissen testte bij een preventieve controle op de aanwezigheid van Covid 19, positief .

De gevangenis werd onmiddellijk verwittigd en de taken werden overgenomen door een collega commissielid, die enigszins hinder ondervond bij het eerste bezoek na bovenstaande mededeling. Er werd een voorlopige quarantaine georganiseerd. Dit incident heeft geen impact gekregen op de gevangenisbevolking, noch op de directie en het personeel.

Voor het overige kan enkel vastgesteld worden dat de opgelegde maatregelen stipt werden opgevolgd, zowel met betrekking tot het dragen van een mondkapje, de noodzakelijke afstand en het ontsmetten van de handen.

Ingrid Van Coppenolle

Voorzitter CvT Tongeren.